СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 173. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 28 липня 1933. — VOL. XLI. No. 173. Jersey City, N. J., Friday, July 28, 1933. THREE CENTS.

ҐРІН ЗАПЕВНЯЄ, ЩО БУДУТЬ КОРОТШІ ДНІ ПРАЦІ Й БІЛЬШІ ПЛАТНІ

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, каже, що ті промисловці, котрі згодяться приняти запропоновані президентом Рузвельтом кодекси, мусять згодитися на коротші дні праці з тим, що платитимуть давні платні. Ґрін думає, що час праці буде скорочений до 35 годин тижнево. У деяких ділянках промислу мусить бути заробітна платня ще підвищена, а дні праці скорочені.

РУЗВЕЛТ ЗА „МОБІЛІЗАЦІЮ ДОБРОБУТУ".

ВАШИНҐТОН. — Одержавши від промисловців, робітників і ріжних професіоналістів понад 17,000 телеґрам і письм у котрих вони запевняють президента Рузвелта про доцільність і успіх його акції відбудови краю, президент певний, що плян буде вдалий. Разом з ґенералом Джансоном надіються повести справу відбудови так, щоби в найблищих двох місяцях дістали роботу принаймні три міліони безробітних. Та сподіваються знайти до того часу роботу для 6,000,000 безробітних.

Президент пускає в рух цілу машину „мобілізації добробуту". Всі, що підпишуть кодексові бляикети, будуть зобовязані платити робітникам не менше як 40 центів за годину, а тиждень буде обнимати 35 годин праці.

ВІЙНА З БАНДИТАМИ, ЩО ВИКРАДАЮТЬ ЛЮДЕЙ.

ВАШИНҐТОН. — Президент відбув з ґенеральним прокуратором Комінґсом конференцію в справі поведення по цілім краю боротьби з рекетірами, що перенеслися з бутлеґерства на нове поле: викрадування багатих людей для добуття викупу.

ПАРАДА И ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПОСТА.

НЮ ЙОРК. — Вайлі Пост парадував уже другим наворотом по нюйорським Бродвеєм. Перший раз відбирав почести разом з Геролдом Ґаті, коли то обидва облетіли разом світ. Тепер та честь припала самому Постови, бо він доконав того самого діла одинцем. Тисячі людей обляґли Бродвей і витали повітрового героя, якого місто відзначило золотою медалею.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ ЛІМАНОМ І ТАМАНІ ГОЛ.

ОЛБАНІ. — Підчас надзвичайної сесії леґіслятури виявилося, що не буде згоди між ґовернором Ліменом і Тамані Гол, яка держить у своїх руках адміністрацію міста Ню Йорку. Тамані Гол хоче через своїх заступників у леґіслятурі діпняти того, щоби дістати фонд на допомогу безробітних у Ню Йорку дорогою нових податків, наложених на цілий стейт. Лімен і републиканці є проти цього. Ґовернор є тої думки, що сам Ню Йорк має зложити фонди, потрібні на допомогову акцію.

КІНЕЦЬ ТИРАНІЇ.

ГАВАНА. — Президент Мачадо видав декрет, яким заповідає краєви привернення конституційних прав. Разом з тим проголосив він амнестію для політичних злочинців. Кажуть, що все те треба завдячувати посередництву американського амбасадора Велса, котрий взявся погодити опозицію з урядом. Завдяки тому посередництву припинено в останніх часах терористичні акти, якими послугувались уряд і опозиція.

ВБИЛИ СТАРОГО ПОВСТАНЦЯ З СИНАМИ.

МАНАҐВА. — Вбито Педра Альтаміранa, враз з його обидвома синами, а тимсамим спрятано зі світа найзавзятішого й найлютішого ворохобника, котрий довгий час був правою рукою ґенерала Сандіна. Альтаміранo нападав зі своєю ватагою головно на американські відділи, стаціоновані в Нікараґві.

НЮ ЙОРК БУДЕ МОДЕЛЕМ ДЛЯ ЕВРОПЕЙСЬКИХ МІСТ.

НЮ ЙОРК. — До Америки приїхав гурт італійських промисловців, щоби відвідати шікаґовську виставу. Коли оглянули Ню Йорк, їх провідник Маріо Мацукелі, адвокат, письменник і журналіст, заявив, що незабаром зачнуть в Европі будувати міста на такий самий лад, як побудовано Ню Йорк.

ПІДНЕСУТЬ ПЛАТНІ НА 40%.

НЮ ЙОРК. — У паперовій промисловости піднесуть заробітні платні на 40% і дадуть роботу новим 20,000 робітникам, як тільки промисловці приймуть промисловий кодекс і обмежуть конкуренційну боротьбу.

ЖЕБРАЧКА З $41,000 У БАНКУ.

НЮ ЙОРК. — Генри Джелінек зажив у ресторані отруї, вложивши її в булку, яку зїв. Він замовив був на снідання дві булки і обі затруїв, бо думав їх зїсти. Але отруя поділала вже по зїдженню одної булки. Він згинув на місці. Та якась жінка забрала другу булку і її зїла. І теж згинула. Виявилося, що це була жебрачка Лілієн Філдс, при якій знайдено дві банкові книжки на суму $41,000, виставлені на її імя.

ЗНИЩАТЬ 10 МІЛІОНІВ МІШКІВ КАВИ.

Як повідомляє „Юнайтед Прес", з цьогорічних жнив бразилійської кави, які оцінюють на 30 міліонів мішків, 10 міліонів мішків будуть знищені, щоби не падала ціна кави. За мішок знищеної кави одержать фармери від уряду 30 мільрейсів.

ПЕРСІЯ ДІЖДЕТЬСЯ ЗАЛІЗНИЦІ.

Перський уряд підписав недавно з одним данським підприємством умову на будову залізничого шляху, довгого 1,000 км., який переходив би через цілу Персію від Каспійського моря аж до Перського заливу. Значіння цього шляху буде під кожним оглядом для Персії велике, коли взяти під увагу, що поверхня цієї країни виносить 1,645 тисяч квадратових кільометрів, а має заледви не цілих 100 кільометрів залізничого шляху. Досі головні перевозові середники в Персії є коні і мули, а замісць битих шляхів, караванні дороги. Зі згаданих вище причин не використано ще до сьогодні мінеральних богацтв цієї країни, як вугіль, залізну руду, мідь, манґан, кобальт, мармур і т. п.

ВИРИВАВ ПО СМЕРТИ КЛІЩАМИ ЗОЛОТІ ЗУБИ.

У Львові померла в жидівському шпиталю 26-літня Фалія Фінкель, з Радивилова. На годину перед похороном прийшов до трупарні муж покійної і заявив сторожеви, що він хоче попрощатися на самоті з небіжкою. Сторож вийшов, а коли по хвилині відчинив двері трупарні, побачив звірську сцену. Чоловік Фінкелевої відчинив їй деревляним клином уста і виривав кліщами золоті зуби. Сторож перервав цю „дентистичну операцію" і повідомив про цей випадок поліцію.

ЩУРІ ЗІЛИ КОТІВ.

На острові Трістан да Кунґа, на південному Атлянтійському океані, що є власністю Англії, розмножилася велика скількість щурів, які дісталися туди з розбитого пароплава. До цього острова причалює раз у році пароплав із запасами поживи і інших товарів, які призначені для кольоністів, що заселюють цей дикий клапоть землі. Супроти язви щурів пароплав, що причалив туди перед двома роками, привіз там з Англії також кількадесять котів і ласиць. На жаль, цей засіб не поміг зовсім, бо, як виявилося, скількість щурів не зменшилася, а навпаки, подвоїлась. Вигинули зате коти й ласиці, яких поїли щурі.

ВІД СПЕКИ ЗГИНУЛИ БЛИЗЬКО 100 СВИНЕЙ.

В сіонарських ваґонах на стакярді в Ст. Боніфес згинули через спеку коло 100 штук свиней. Тепер ведуться доходження, хто поносить вину.

ЗБІЖЕВІ ШПИХЛІРІ НА ВОЛИНІ.

Волинська Воєвідська Рада ухвалила звернутись до належної влади з пропозицією створити при громадах збіжеві шпихлірі, до яких кождий селянин у залежности від скількости землі, що має, доставляв би відповідну скількість збіжа.

МІЛІОН ФРАНКІВ ЗА ПЕРШИЙ ЛИСТ, ПЕРЕВЕЗЕНИЙ ПОВІТРОВИМ ШЛЯХОМ.

У світі філятелістів зчинилася велика метушня. Ото вирішено відшукати за всяку ціну перший лист, або скорше першу коверту, яку вдалося перевезти повітровим шляхом 9 січня 1793 р. Отже летунська почта існувала вже перед 140 роками. Переведені недавно досліди в тому напрямі виявили дійсно, що Француз П. Плянчард перевіз в одному з перших бальонів лист, який доручив владі малого місточка, Вудбері. Товариство французьких філятелістів жертвує міліон франків нагороди тому, хто віднайде ту цінну коверту, що відбула першу летунську подорож. Призначений міліон франків, це небудьяка захота для тих, що пошукують тої цінної коверти.

ВОЛІВ УМЕРТИ, НІЖ ПЛАТИТИ АЛІМЕНТИ.

В Соколівці, пов. Косів, М. Ключик навязав любовні взаємини з Параскою Конделюк, у висліді чого прийшла на світ дитина. Тому, що Ключик не хотів одружитися з Конделюківною, вона заскаржила його до суду, а цей присудив платити Ключикови постійно аліменти. Це так розлютило звідника, що він недавно впав до хати Конделюків, убив матір, батька й Параску поранив важко, а потім стрілив собі в серце і згинув на місці.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД.

В Олієві — Корнів, пов. Городенка, невідомі злочинці, вибили в стіні дому діру і вдерлися до мешкання Петра Каркова, забираючи одежу. Опришки стероризували присутних, що побудилися зі сну, а підчас шамотання один бандит застрілив власника дому Каркова, після чого втік з товаришами й пропав у пітьмі ночі.

ПОВІШЕНИЙ ЗА ВБИВСТВО.

Рано 21 червня повішено в тюрмі в Гейлібори, Онт., Василя Антоновича, 35-літнього Українця, за те, що 9 січня ц. р. вбив Анну Мундюк у Кіркленд Лейк, Онт. Антоновича засуджено 12 квітня після того, як лава присяглих признала його винним душогубства. Від того часу Антонович перебував у строгім відокремленні і пережив свій час спокійно. Аплікацію за влекшення кари рада міністрів в Оттаві відкинула.

ДВІ ТРАГЕДІЇ ЧЕРЕЗ КОТА.

В самій середині міста Менчестер (Англія) розіґралася над рікою Ірвель трагедія. Ото на стовп моста, що перекинений через Ірвель, втік кіт відомому змагунови з Менчестера, Віліямови Брукови. Змагун зісунувся з моста на стовп, і, взявши кота, намагався з ним вилізти нагору. В останній хвилині кіт виховзнувся і впав до води. Брук хотів вирятувати кота і закинув був шнурок, але втратив рівновагу і впав до води. На крик Брука, що взивав помочі, прибіг поліцай Дерв і, не надумуючися довго, скинув плащ і шолом та скочив до води. Вже доплівав майже до берега, але біля самого берега втратив сили, бо сильний Брук опирався йому, і втопився разом зі змагуном.

НЕ ДАЮТЬ МОЛОДІ ТАНЦЮВАТИ ЦІЛИМИ НОЧАМИ.

Уряд Алберти видав кілька правил у додатку до Театрального Акту. Правила є, що не вільно провадити танців між північю кождої суботи і 8 годиною рано в слідуючий понеділок, а також між 1 і 8 годиною рано у вівторок, середу, четвер і пятницю. Молодь нижче 18 літ віку не сміє знаходитися на публичних танцях інакше як у товаристві батьків або опікунів.

КОЖДИЙ БУДЕ МІГ СПІВАТИ ЯК КАРУЗО.

Віденський інжинір, Вальтер Бранд, збудував апарат, який дозволяє кожному аматорови співу, навіть не дуже музикальному, співати, як добрий співак. Апарат інж. Бранда, який він назвав „кантофон", складається з мікрофону (голосника) й ампліфікаційного приладу, якого будова є окремою тайною апарату. Вистане заспівати півголосом перед мікрофоном якунебудь мельодію, щоби голосник повторив цю саму мельодію в гарному й милому тоні тенора, сопрана або барітона. До окремої зміни голосу вистане покрутити вправо, або вліво велику корбу апарату. Через окреме наставлення корби можна осягнути пянісімо або фортісімо. При теперішній будові апарат інж. Бранда може витворити тільки мельодії без слів. Винахідник сподівається довести апарат до такої досконалости, що „кантофон" буде передавати мельодії разом зі змістом. Таким способом перший-ліпший аматор могтиме при помочі „кантофону" співати, якщо не так як оперова зірка, то в кождому разі як приличний тенор, чи барітон.

СТРІЛЯЛИ ДО МІСЯЦЯ.

Підчас останнього затьміння місяця арештували в Стамбулі кількасот Турків. Не зважаючи на гостру заборону, яку видав Кемаль Паша, Турки не могли відступити від прастарого звичаю, і як тільки почалося затьміння місяця, цілі тисячі Турків почали стріляти до місяця з крісів і револьверів, — до „ведмедя, що хоче зісти місяць", — як то собі пояснюють затьміння місяця Турки. Забобонні Турки вірять, що наскільки ведмедя не відстрашать, то він зїсть місяць, а з черги візьметься до сонця й прийде кінець світа.

НАДІЙНА ДИТИНА.

Надійну дитину знайдено у Вінніпегу. Є це 13-літній хлопець, провідник злодіїв у такім самім віці, які кілька останніх місяців пописувалися в західній части міста. Цей хлопець, коли його зловлено, признався до 35 ріжних нападів, з яких найповажніший був на сі-енарську стацію Вестсайд, де украв 125 долярів готівкою. Судця Гемилтон з дітočого суду вислав многонадійну дитину на два роки до заведення в Портедж ля Прейрі.

ЗА ЩО КАРАЮТЬ.

Городський суд у Дубні на основі протоколу поліції покарав трох членів управи і крамаря кооперативи „Селянська Спілка" в селі Тараканові, дубенського повіту, по 5 зл. за те, що вони, провадячи торговлю в крамниці, не мали на собі білих фартухів, хоч члени управи не торгували, а лише крамар.

МОСКВА ЛАЩИТЬСЯ ДО ПОЛЬЩІ

СТАЛІН ЛИЖЕ ЛАБУ ПІЛСУДСЬКОМУ. ЗАКРІПЛЮЮТЬ ПРИЯТЕЛЬСЬКІ СТОСУНКИ МІЖ МОСКВОЮ И ВАРШАВОЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Москва старається все більше закріпити свої приятельські стосунки з Польщею. Сталін прислав Пілсудському спеціяльний подарунок, а саме справу царської охранки зприводу довоєнної революційної діяльности Пілсудського. Крім того він післав до Польщі свого спеціяльного представника, Радека, який старається тепер навязати дружні зносини не лише з польськими урядовими чинниками, але й з пресою та громадянством.

Радек відвідав кілька редакцій польських ґазет, де розсипався в похвалах польській пресі. Відвідав він також польський коридор і хвалив Польщу за її непохитне прагнення створити свою сильну морську базу на Балтійському морі. Взагалі Радек на кождому кроці, в імени Сталіна, лащиться до Польщі, як тільки може. Разом з тим він старається знайти ґрунт для російсько-польського воєнного союза, від якого поки-що Польща відхиляє.

Як відомо, відновлюючи рапальську умову з Німеччиною, Росія не відновила свого воєнного договору з нею, маючи на увазі, свою політику зближення з Францією та з її сателітами. Тепер у Москві починає першу ролю грати не німецька дипльоматія, а французька. Таким чином Москва пішла безоглядно в обійми Франції, Польщі і малої антанти. Польська дипльоматична місія в Москві буде скоро переіменована в польське посольство.

АРЕШТУВАННЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — В той час, коли Польща на українських землях переводить масові арешти Українців за націоналізм і встановила режім судово-поліційного терору, Москва робить те саме на Україні. В звязку з самогубством Скрипника Москва арештувала на Україні більш як 100 Українців за націоналізм, а між ними багатьох навіть членів комуністичної партії.

Доходять чутки, що арештованих чека карає сама в порядку „червоного терору". Кажуть, що вже розстріляно без суду 5 українських комуністів, а між ними Бадана та Юрасева. Розстріляно їх за приналежність до націоналістичної опозиції.

ПРОВИНИ СКРИПНИКА ПЕРЕД МОСКВОЮ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Поволі виявляються ті закиди, які московські комуністи робили старому українському комуністови й комісареви народньої освіти, Миколі Скрипникови. Москва вимагала, щоби Скрипник покаявся, але він рішив ліпше покінчити самогубством, щоб такою ціною заплатити за своє довіря до Москви.

На засіданню Центрального Комітету Комуністичної Партії на Україні, в якому брав участь спеціяльний відпоручник Сталіна й диктатор на Україні, Постишев, Скрипникови були пороблені закиди: що він пропаґував культурну орієнтацію на Захід, що він штучно хотів відорвати українську мову від російської, впроваджуючи замісць москалізмів „ґаліцизми", що в своїх літературних працях говорив про дерусифікацію (відмосковлення) пролетаріяту на Україні, що Скрипник не відмовився від домагання приєднати до України етнографічні українські землі в Радянщині, а саме: частину Вороніжчини, Курщини, Кубань і т. д., що він не осудив націоналістичних ухилів Шумського, Бадана та інших.

РОЗСТРІЛЯЛИ КАПІТАНА ЗА ЗАГИБІЛЬ ПАРОПЛАВА.

ЯРОСЛАВЛЬ (Росія). — Революційний трибунал засудив на розстріл капітана Н. Андреєва за те, що він допустився до переладування пароплава і до його загибелі разом з багатьома пасажирами. Його старшого помічника, Куракова, засуджено на 10 років тяжкої вязниці. Таксамо засуджено девять інших членів залоги.

Як відомо, з пароплавом Андреєва загинули 98 робітників та їх дітей і жінок, які вибралися були на недільну прогулькy.

СТРАТИ НІМЕЦЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ФЛЬОТИ.

БЕРЛІН (Німеччина).—Уступаючий президент Гамбурґ-Америкен Лайн, Макс фон Шінкель, заявив, що прихід до влади ґітлерівців у Німеччині приніс необчислимі страти німецькій торговельній фльоті. Проголошений проти Німеччини бойкот дуже відбився на її торговельній фльоті, якої приходи тепер катастрофально впали. Таксамо німецька промисловість отримує щораз менше замовлень іззa кордону, тому кріза промисловости заєдно зростає.

ЯПОНСЬКО-ФРАНЦУСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

ТОКІО (Японія). — Японський уряд готується заявити рішучий протест перед Францією за окупацію нею трох островів між Филіпінами та Французькою Індією. Франція вважає ці острови незалежними й безпедржавними, а Японці кажуть, що там жили їх рибалки й торговці птичим погноєм.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Загряницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАМЯТИ ВИЗВОЛЬНИКА

В Сентрал Парку в Ню Йорку відкрито памятник, присвячений Симонови Боліварови, героеви Полудневої Америки. Памятник цей вирізьбила жінка, відома скульпторка, Селі Джеймс Фарнгем. І здається, що це природнє явище, що саме жінка вирізьбила цю статую, бо жінки заважували в житю Болівара. Вони навіть воліли гинути на шибеницях, ніж зраджувати пляни великого бунтівника, революціонера й визвольника, котрий послідовно змагав до осягнення великого діла: створення обєднаної вільної Соборної Полудневої Америки.

Минуло вже 150 літ від народження цього героя. А ходять далі про нього безчисленні леґенди, як про Вашинґтона й Наполеона. Не тільки в Полудневій Америці, але й по всіх краях згадують тепер імя того, що то по всіх своїх успіхах, на верхшку слави, не хотів приняти королівського титулу, не бажав стати диктатором, а тільки задоволився титулом „Ель Лібертадор" (визвольник).

Болівар — з походження аристократ. У 20 році життя мав уже до розпорядимости річний дохід у сумі $20,000. Подорожує. Пізнає широкий світ, ріжні держави. Приглядається монархічним престолам, обзнакомлюється з інтриґами королівських дворів. І пізнає теж молоду північно-американську републику з усіми її добрими й лихими сторонами. Пізнає добре хиби демократії. Бачить, що нарід ще незрілий до самоуправи. А всежтаки вірить у гарні принципи демократії. Є того переконання, що вони мусять згодом побідити, що саме в демократичних краях є дана народам змога розвиватися природніше й краще ніж там, де нарід тиснуть монархії й диктатури. Того переконання набрався він з довголітнього досвіду й з того, що королівський еспанський уряд використовував кольонії в нелюдський спосіб, забороняючи навіть друкувати книжки для народу, піддержуючи з розмислом темноту.

Тепер Болівара вважають національним святим. А за життя, навіть у хвилях, коли він осягав найбільші побіди, проти нього інтриґували, а навіть зроблено заговір на його життя. Великий герой помер у злиднях, як скиталець. Навіть сорочка, в якій він лежав на смертній постелі, не була його власністю. Зате його велика ідея стала згодом власністю щиро думаючих патріотів визволених ним держав. І хоч у тих державах ще й досі неспокій, то нема сумніву, що велика ідея Великого Визвольника згодом таки здійсниться.

РІЛЬНИЦТВО В РОСІЇ

II.

Гарні пляни й сувора дійсність.

На папері розрахунки й теорії большевицьких лідерів щодо рільництва представлялися дуже гарно. Одначе жива дійсність показала як на долоні їх правдиву вартість.

Величина фарми в теорії й практиці.

Ще як тільки засновано „совхози", себто ще до створення „колхозів", життя показало помилки в думках про виплатність великих фарм. Большевицькі заряджці могли дуже скоро побачити ріжницю між великою фабрикою й великою фармою. Коли збільшати фарму, то в ній дуже скоро повстають тертя між поодинокими частинами, та між робітниками й зарядом. Як тільки фарму зробиться трохи великою, вже заряд не може нею як слід орудувати. Покажуться некористи з великої продукції, котрі переважають користи, які є.

Це найкраще показалося в тих околицях, де погода часто зміняється, де засів мусить бути покінчений за короткий час, як тільки трапиться добра погода. В таких випадках засівна кампанія звичайно проволікається, бо заряд не може доглянути всеї роботи, яка робиться нагло на цілім просторі фарми.

На фармах, присвячених хованню худоби, виринають інші недостачі. На таких фармах небезпека зарази серед худоби є дуже поважна. Ховатиж краще худобу стає дуже трудно, бо це вимагає спеціяльного догляду для кожної штуки, а при більшім числі худоби такий спеціяльний догляд стає щораз трудніший.

Справа заряду.

Коли большевицький уряд брався організувати великі фарми, його остерігали перед недостачею справних керманичів. Німецькі знавці говорили урядові, що навіть краї, такі багаті в знавців рільництва, як Німеччана, мали би не малу трудність, якби їм прийшлося підобрати більше число справних керманичів великих фарм.

Большевицький уряд цих осторог не слухав. Він говорив, що при капіталістичній системі справа заряду багато трудніша, ніж при комуністичній. Мовляв, у капіталізмі заряджець має клопоти з зарядом, бо він є представником капіталу, а робітники, якими він заряджує, є представники праці, свідомі противенства своїх інтересів до інтересів капіталістів. Большевики доказували, що при комунізмі робітники будуть свідомі того, що заряд це теж робітники, що заряд і заряджувані це співробітники, та що через це заряд не буде мати таких труднощів, як у капіталізмі.

Досвід скоро показав неслушність большевицьких арґументів. Російські робітники нового духа, про який говорили большевики, не набралися. Працюючі на фармах робітники далі почувають, що вони одно, а заряд друге; що заряд щось вищого, яке не виходить з них, а накинене їм без їх волі, якщо не проти їх волі. Робітник відноситься далі до заряду з недовірям, підозрінням, словом: ворогує з зарядом.

Справа механізації.

Таке саме показалося з плянами механізації рільництва. Російський запал до думки, що на фармі просто все вдасться зробити машиною, як у фабриці, скоро відбився об сувору дійсність. Большевикам здавалося, що коли Американці потрапили змеханізувати рільництво, то чому не могли би цього зробити Росіяни, і в ще більшій мірі, ніж Американці.

Не доглянули большевики деяких фактів. Не доглянули, що Росія — не Америка. Американське рільництво має за собою високо розвинений промисл, а Америка має багато людей, що вміють орудувати машинами і їх направляти. Цих людей Америка виховала собі довгими роками вишколювання й практики.

Росія таких людей не має. За короткий час не можна навчити людини орудувати справно машинерією, а ще тяжче навчити її ці машини направляти, або нові будувати. Хоч би такий ученик і знав Карла Маркса напамять, це йому при механіці багато не поможе.

Справа спеціялізації.

Теж саме сталося зі спеціялізацією. Спеціялізація в рільництві має дуже вузькі межі. Поза цими межами вона перестає оплачуватись. Коли обмежити якусь околицю до одного продукту, то в тій околиці знайдеться багато землі, яка не надається до цеї управи. На фармах для хову худоби всякі недуги є великою небезпекою. При спеціялізації затрачується користи з плодозміну, через що терпить і поплатність господарки й плодючість землі.

Не вміли теж заряджці використовувати бічних продуктів, здержувати росту хабазя. Не диво, що при таких умовинах спеціялізоване рільництво скоро перестає оплачуватися, що втрати зі спеціялізації переважують всі користи.

Збираючи це все разом, большевицькі теоретики могли скоро догадатися, що засади господарки в рільництві інакші від засад господарки в фабричнім промислі; що засад господарки з рільництва не можна переносити до фабрики, як не можна на фарму переносити засад господарки у фабриці. Почався відворот. Закинено крайні теоризування, закинено змагання до творення величезних фарм, яке навіть охрещено імям умової недуги „ґіґантоманії". Стали вводити менші фарми, стали заводити плодозмін.

Але й провідники большевизму не могли відразу завертати до тих метод, які вони так ще недавно окричали як застарілі. Пробували ще ріжні посередні форми, мішати дві засади, творити щось мішаного. Та ці посередні форми були свідоцтвом, як грубо помилились большевицькі теоретики в своїх роздумуваннях про рільництво.

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за травень і червень 1933).

I. ПРИХІД:

З перенесення		$ 63.90
Прихід у травні й червні		3,052.30
Разом		$3,116.20

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до Краю:**		
1) Рідна Школа	$1,000.00	
2) Визвольна акція	600.00	
3) Інваліди	200.00	
4) Бурса в Горлицях	200.00	
5) „Просвіта" в Сяноці	200.00	
6) Захист для письменників	200.00	
7) Бурса в Товмачі	100.00	
8) Сиротинець у Львові	100.00	
9) Сиротинець у Дрогобичі	100.00	
10) „Просвіта" у Львові	100.00	
11) Політичні вязні	100.00	
12) Національний Музей у Львові	100.00	
13) Письменникам	50.00	
14) Передплата на „Жіночу Долю"	10.00	
15) Кошти телеграми, листів і пересилок	22.15	$3,082.15
б) Кошти канцелярії за два місяці		25.00
в) Почтова скринка		4.00
Разом		$3,111.15

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід у травні й червні	$3,116.20
Розхід	3,111.15
Остається в касі Обєднання з кінцем червня 1933 р.	$ 5.05

Обєднання Українських Організацій в Америці.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПОВІНЬ ПРИЗНАННЯ.

З Білого Дому подають, що з цілого краю посипалися рясним дощем запевнення про піддержку програми президента Рузвелта боротьби з безробіттям.

Тих признань було стільки, що урядовці Білого Дому просто не можуть приняти всіх телеграм і привітних листів.

Як каже пословиця: як ударило щастя в хату, то аж хату завалило.

ПРИЗНАННЯ ПРИЗНАННЮ НЕ РІВНЕ.

Ґазети подають деякі телеграми великих місцевих підприємств. Назагал їх можна поділити на дві групи: Одна група пише: Ми запевняємо кооперацію. Ми ручимо, що негайно приймемо ці засади. Ми духом з вами. Ми з усіми. І так далі.

Гарні чувства, гарно вискazані.

Друга група говорить не про чувства, а про факти. Не гарними фразами, а сухо: Ми приняли до роботи 25,000 робітників. Ми дали своїм робітникам підвишку 15 процентів. Ми поставили тепер дві шифти. Ми зменшили робучий день на 2 години. І таке інше.

Цікаво, котро група справді помагає...

БЕЗ ЗАПАЛУ НЕМА ДІЛА.

Не можна сумніватися, що між авторами 10,000 привітних телеграм до президента Рузвелта є люди, які не вірять у пляни президента; інші витають його плян, а в душі моляться за його провал; інші уважають цей плян краплею в морі; ще інші мають ще інакші задні мисли.

Та всетаки маса привітів мусить робити враження запалу, а це одно є великою поміччю для уряду в його заходах.

„NEW DEAL" ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА И ПОСТУП.

Можна ждати від політики президента Рузвелта справжнього вирятування Америки з кризи, а можна в це сумніватися, ба навіть вважати ці всі заходи невартими того чорнила, яким вони писані.

Та всетаки треба признати президентови Рузвелтові, що він зробив один перелом у душі Американців. Досі Американці, захоплені індивідуалізмом, конкуренцією, прямуванням до верхів, усе думали, що нові машини можуть мати тільки такий наслідок, що вони ощаджують працю підприємцям, а робітників викидають з роботи. Тепер з кодексів для ріжних промислів вони вперше поставлені перед основною думкою, що нова машина не сміє викидати робітника з роботи, що вона має скорочувати робітникови день праці, що й робітник має з нового винаходу користати.

Цей перелом у душі можна назвати справді революційним переломом.

ЯК АМЕРИКАНЕЦЬ СТАНЕ ІМІҐРАНТОМ.

У Парижі закрито через кризу американські інституції. Через обезціннення доляра в порівнанню з франком у Парижі треба було закрити Гарлю Першінґа, що мала ґімнастичну салю, читальню, ресторан, тощо.

Вістка пригадує факт, що Американці удержують у Парижі ряд американських інституцій з цілю удержання національного життя серед земляків там земляків і з цілю поширення симпатій для Америки. Отже ставши іміґрантами, Американці роблять те саме, що роблять іміґранти в Америці, а чим ті Американці часто обурюються.

I. Вок.

МЯСНИЦІ

(3)

Потім Шолта випростовується, щоби визволитися з „басової неволі". Лежить на боці й лежучи здіймає зі себе ремінь. Опісля на-силу встав і глядить на бас гнівно й мовчки. Так його застала Катерина з музиками, коли скоро, наскільки на це позволяла ховзка дорога, збігли наділ.

— Але то я їхав, до чорта! —сказав Шолта, як прийшли до нього. Це вперше почула Катерина від нього слово. А далі Шолта нічого не говорив. Підняв ушкоджений бас, що дивно скрипів, знову закинув собі його на плечі та пустився в дальшу дорогу.

— Навіть хлопиця не знає, що згубив клярнет! — засміявся за ним Коленач. — На, Керчмарику, візьми йому це! — І Коленач подає Керчмарикови завинений клярнет, який підняв на узбічу.

І вже доходять до села, що вже стало потопати в сутінку. Замрачене небо передчасно скоротило день.

— А чекайте, — каже Катерина до Коленача — не зачекали би ви на мене?. Я лише поступлю до того Шмидеркала й раз-два буду готова. Додому вже не буду вертатися, то заночувала би в Погорілчах, колиб ви мене взяли з собою.

— То як, до нас? — І Коленач глянув на неї здивовано.

— Деж там! — зараз пояснила Катерина. — Ми там маємо приятелів. Ну — зрештою не є це й таке приятельство, та заночувати чейже позволять! — І Катерина пояснює Коленачеви, де це тай яке це посвоячення.

— Алеж певно! Та ми всетаки поступимо туди до коршми там коло майдану, — каже Коленач. — Ви потім, паніматко, зайдете там і підемо до Погорілич. А той Шмидеркало то онтам.

Катерина розлучилася з музиками. Вони завернули до коршми, а Катерина йшла до Шмидеркалової хати.

Застала Шмидеркала на подвірю. Як розповіла йому свій біль, Шмидеркалови уста в кутках наче ворухнулися. Потім якось перелякано розглянувся по подвірю, глянув у вікна хати тай каже до Катерини таємничо: „Знаєте що, кумо, нічого тут не говоріть, а зайдіть до коршми. Я там за хвилину прийду. То знаєте! Жінка! — І Шмидеркало підморгнув.

Катерина притакнула головою. — Так, так, трапляються такі жінки потвори! О, я не така. — Ну, я там зайду. Там пішли музики, то я з одним піду, щоби заночувати в Погорілич.

— Музики? — І Шмидеркалови заіскрилися очі. — То йдіть! Я там гнет буду!

В коршмі при столі сиділи три музики самі й пили пиво, до якого доливали собі чорної кави. — То, кажуть, відсвіжить чоловіка, — сказав Коленач.

— А ходіть присістися до нас, паніматко! — кликнув Керчмарик. — Він знову, чи може ще сміявся. Лише Шолта не говорив нічого. Окалічілий бас стояв у куті, а Шолта пив мовчки. Катерина присілася. Її боліли ноги.

Вже за хвилину мусів коршмар засвітити, бо з кута коршми виповзала пітьма та тиснулася вікнами надвір. А як розяснилося, ввійшли у коршму два молоді сусіди. Весело привиталися з музиками.

І знову ввійшов один. Сів при іншому столі, замовив собі пиво та поглядав на музиків, які — крім Шолти — гучно забавлялися. Шолта сидів зігнувшись, мовчав і глядів нахмарено.

Знову прийшов якийсь чоловік. Катерина пильно приглядалася кожному прихожому, чи то не Шмидеркало.

Нахмареність, що з нею була вибралася в дорогу, вже її майже покинула, бо музики додали їй трохи веселого настрою. А також чарка солодкого розолізу її трохи розвеселила. Та коли вже вибралася в дорогу, мусить поставити на свому. А той Шмидеркало — як здається — не буде такий твердий. Як би так звернув пять соток, булоб добре! А навіть як би й три! І дві взяла би Катерина!

Знову прийшли два парубки.

Вкінці прийшов Шмидеркало й зараз присідається до музик. Вони весело витаються з ним. І Шолта глянув на нього наче крізь мраку, подав йому руку та пригладив собі свої величезні вусища.

— То можеб ми погодилися! — І Катерина потягнула Шмидеркала на бік за рукав.

— А що? — Шмидеркало вüдивився на неї незрозуміло.

— Що?! А з тою коровою!

— То — знаєте, кумо, — помало говорить Шмидеркало та шкробається за вухом — знаєте, то така справа... Вона, себто моя жінка, законтрактована на половині — то як тут щось починати без неї...

— Таж як я перед хвилиною було у вас, то ви сказали, що боїтеся жінки!

Довкола почувся гучний сміх, а Катерина збентежилася, бо не сподівалася, що люди слухають, що вона говорила з Шмидеркалом. І Шмидеркало сміється здорово та спокійно знову присідається до музик простісенько-напроти Катерини.

— Таж він уже давно вдовець! — зі сміхом пояснює Катерині Коленач.

Катерина остовпіла. Знає, що лише це більше виставилась би на посміховище, колиб іще раз почала з коровою.

— Проклятий чорт! — думає собі в душі.

— Так що?! Підемо? — спиталася нараз Коленача. Таж то до Погорілич іще доброї пів години! А за хвилину буде темно, хоч око виколи. Тепер місяць не світить. Навіть колиб і світив, хмари не дадуть йому. Нам уже йти би, — піддає — за хвилину буде кромішна тьма.

— То добре! Підемо, — радо відповідає Коленач, одначе й далі сидить спокійно.

Коршма починає оживати. Весела балачка котиться крізь коршемний дим, а коршмар пильненько розносить пиво.

— А що? Вшкваримо? — спитав нараз Коленач товаришів.

Керчмарик радо притакнув головою та, сміючись, здіймив з шараґів над собою свій великий інструмент у чорному футералі. Одного руху руки треба було, щоби заблестів жовтою бляхою. Коленач і собі сягнув рукою та добув трубку. І Шолта мовчки сягнув по клярнет, що лежав перед ним на столі.

Катерина щойно тепер зрозуміла, що значить у музик „вшкварити собі". Музики готовилися до гри, що відповідала би загальній веселости, яка запанувала в коршмі.

У коршмі озвався пискливий Шолтів клярнет. До нього приноровив Керчмарик вальсове темпо свого басового флігельгорну. А Коленачева трубка вмішалася своїм ес-та-та... Шолта прижмурив очи, його довге тіло якось непритомно витягнулося, а клярнет його пищав пронизливо. Керчмарик і при музиці всміхався, як здавалося. А Коленачева трубка творила справжні дива.

Очи присутніх заіскрилися, лиця розвеселилися, склянки веселіше задзвонили. І Катерина Вомачена глядить веселіше. Бо музика музикою!

— А нумо затанцюймо, паніматко! — То Шмидеркало кличе її, а очи йому сміються.

— Де мені до танцю, таж я вже стара баба! — нібито боронится Катерина.

— О, ви ще затанцюєте краще, ніж неодна дівка!

І вже Шмидеркало взяв Катерину та крутиться з нею поміж столами. Танцюють по старому, гарненько при землі — й воно йде добре.

Колиж Катерина після танцю втирала собі піт з чола, сказала вже спокійно: „Деж я булаб і подумала, що собі нині затанцюю. Алеж бо ви добре танцюєте! — похвалила Шмидеркала. — Та й я також! За мене нераз билися хлопці!"

А музики заграли іншої. І знову іншої. Танцювала Катерина, танцювала вже й коршмарка й дівчина. Таж це мясниці!

І було весело. Хоч на дворі було темнісенько, ніхто й не думав відходити. Навіть Катерина. Так це їй сподобалося... Що?! До Погорілич ще й завтра! Навіть коли раз в днину вийдуть двері й увійшли чотири цигани та дві циганки. Були змоклі. — Що то? на дворі дощ?! З такого морозу!

(Кінець буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ У НОРТ ДАКОТІ.

III.

Мекс (Max) і околичні села.

Коли подорожний їде по „Су" залізниці з села Київа на захід, деб не обернувся, то здибле нашого здорового, сильного, вусатого чоловіка. В попередніх описах було дещо коротко сказано про наших людей у Київі і Бюті, а отсей короткий опис дасть кілька новинок про українських рільників дальше на захід.

Їдучи з Бют до Мексу, переїжджається через такі села: Консбург, Русо і Бенедикт. Усі ці села віддалені одно від другого яких десять миль, але тому, що положені на рівнинах, то майже видно одно село із другого. Часом можна побачити маленький горбок, а за горбком мочари. Навіть наймеації мочари в тих околицях зовуть люди: „озерами". Такі „озера" є майже все зарослі довгою травою, в котрій гніздиться безліч усякого рода ластівок і диких качок. Поля Північної Дакоти в червні прибирають краску українського прапора — усе жовтіється, як гірчиця зацвите у пшеничних полях, а понад полями висить чисте безхмарне небо.

Перша наша стація це Конгсбург. Є там залізничий двоpець і лише кілька хат. Доїжджаючи до цеї стації, можна побачити кілька рільників з возами або малими троками, на котрих відставляють сметану до залізниці. Біля цього села живуть на рілі тільки шість наших господарів, а це пп. Крицькі, Мастюк, Баштовий, Мовчан і Дінога. Усі вони походять з Великої України і є євангельського віросповідання.

Наступна стація це Русо (Ruso). Говорять наші люди, що її тому так названо, бо там колись було багато руських людей. Тепер остались на рілі 22 родини; інші виїхали до Канади. Таке розказують майже у кождім селі: „Колись багато нас тут було, але виїхали в Канаду". Рільники, котрі остались біля Русо, мають ся добре. Мабуть усі вони є суботники (адвентисти) і мають свою церкву. До тої самої церкви доїжджають Українці з сусідного села на захoді, Бенедикту.

Село Бенедикт невеличке, але чепурненьке і має веселий вигляд. У самім селі є тільки дві українські родини, а інші це Німці і Норвежці. Поза селом є 19 українських родин на фармах. Наші люди живуть у згоді з чужоземними сусідами, а їх діти часто побираються з ними.

Найважніший купець у Бенедікті це наш п. Харченко, усім знаний і високо поважаний. Він продає рільничі машини і знаряди, а крім того є публичним нотарем. Його брат був кілька літ одним з американських фахових у большевії — на Україні. Коли п. Харченко довідався, за чим я приїхав до нього, то звелів своїй секретарці дати мені всі потрібні відомости. Через дорогу від склепу Харченка є пул-рум п. Козленка, другого Київлянина.

Тамошні Українці поселились на нових, ніколи передтим не ораних полях. Ми вони були бідні, як заїхали в Дакоту, але працювали, щадили і доробилися. Треба їм признати, що є чесні, релігійні і згідливі люди. Німці і Норвежці добре висловлюються про українських сусідів, яких називають „Рошен". Попри економічний дорібок подбали наші люди про вищу освіту своїх дітей. Ця мала горстка людей видала шість учителів, котрі тепер участь у школах, і одного технічного знавця. На жаль, народної свідомости є там мало.

Мекс. Згідно з останнім переписом село Мекс мало 500 душ. Тепер воно виглядає менше, бо огонь знищив кілька будинків. Це село, а ще більше околиця, мають цілком український характер. У самім селі є 36 українських родин і кілька неподружених. Поза селом, головно на півночі, яких 98% рільників це наші люди з України, з канівського і таращанського повіту, на Київщині. При помочі наших людей удалось мені списати 109 українських родин на фармах.

Всі укр. мешканці в Мексі і околиці це протестантисектанти. Панує межи ними тверезість і згода. Наскільки можна було мені добачити за десять днів побуту між ними, можу сказати, що рівень життя є там вищий ніж по деяких інших селах. Є там дві українські церкви, баптиська і суботницька; обидві церкви у селі. Люди не ведуть релігійної боротьби.

Торговля в селі Мексі є майже вся в українських руках. Найвизначніший купець це п. Буковий. Він доставляє овочі залізницею до всіх склепів на яких 70 миль довкруги Мексу. Це є чесний, статочний, широко знаний і поважаний купець. Хоч він є заможний, то своїх людей і рідну мову шанує. Опріч п. Букового є й інші українські громадяни, що мають торговельні підприємства, як газолінові стації, склеп електричних приладів, різницю і шевське заведення.

З рільників є мале число багачів; таке саме мале число бідаків; загал мається добре. Пересічне господарство складається десь з 500 акрів землі, рільничих знарядів, великого трока, автомобіля, кілька коней, від 10 до 100 штук рогатої худоби і, як там зовуть, „табун" людей. На оборі можна всюди бачити велику силу курей, індиків і качок.

Мексьска громада має між собою значне число свідомих громадян. Є там кілька, що читають „Кобзаря" Шевченка. Слова „Україна" і „Українець" уживають уже більше сміливо ніж декотрі Галичани. Ця громада видала до 40 учителів; з того числа тепер ще 25 учать у Дакоті й інших стейтах. Таким здобутком не може похвалитися ніяка інша українська громада в Америці. На тім не кінець, бо і тепер є багато молодіжи по школах. Один із їх молодців, студент інжинірії в Мішіген університеті, п. Загарій, виграв багато цінних нагород за математичні досліди в радієвих конкурсах. Інший тамошний громадянин, п. Дубовий, знаний між нашими людьми по цілій Дакоті, має велику і вельми цінну приватну бібліотеку. При помочі цього великого громадянина було мені лекше зібрати новини про життя тамошніх людей. Накінець можу без переборщення сказати, що наші громадяни в Мексі зробили і роблять значний поступ і мають провід у рільництві, торговлі, політиці й науці.

Доглес (Dauglas). Дальше на захід по цій самій дорозі живуть 6 наших родин біля села Доглес. Вони такі самі люди і з тих самих сіл України, що і вище описані. Кождий має свою господарку і жиє чесно і тверезо.

Райдер і Макоти (Rider, Makoti). Значно більше число наших людей осілося між селами Райдер і Макоти. У самім Макоті живуть лише три українські сімї; дві є заняті торговлею, а третій чоловік, п. Завальний, продає білети на залізничій стації. Село Макоти є нове і виглядає найбільш заможне на цілу околицю.

З усіх наших тамошних громадян найбільше є знаний і поважаний п. Книрша, торговець вуглем. Є це свідомий громадянин. Походить з Київщини і так добре говорить по українськи, що за дві години розмови вжив лиш одно російське слово, при прощанню — „до сведания". Усіх тамошних Українців (родин) є 28, майже всі з звенигородського повіту, Київщина. Не мають вони ніякої своєї організації, ні церкви. Декотрі є членами американських протестантських церков, інші сидять дома. Вони є настільки свідомі, що не приймають до себе ріжних заходців, що то вештаються по громадах у „чорній сорочці з білим, оберненим ковнірцем". Родичі посилають діти до вищих шкіл. Дотепер видала ця громада кілька стенографісток і шість учительок.

Поза вище описаними громадами є ще інші, розкинені дальше на захід. Біля Вен Гук є три українські родини: одна біля Паршал, а коло Вілістона, недалеко монтанської границі, є аж 30 родин. Усі ці люди походять з Київщини на Україні.

Місто Майнот (Minot). Це є торговельний осередок північно-західньої частини стейту. Зїжджаються там люди на купно здалека, навіть з Монтани і Канади. Коли оглянете деякі річи по склепах, то пізнаєте, що в цім місті існує велика дорожнеча. Там так, як і в інших містах, деякі Жиди роблять великий гріш на наших доїжджаючих рільниках.

Усіх Українців, про яких можна було дещо довідатися, начислено 27 родин і кілька неподружних, не включаючи дівчат, що роблять по грецьких ресторанах і є так „замериканізовані", що своїх давніх сусідів з фарм не пізнають. Усі майнотські Українці це молоді люди з околичних сіл і фарм, котрі покінчили сяку-таку школу і пішли шукати заняття в місті. Декотрі, побачивши, що в місті не так легко зробити життя, взялися жваво до праці. Тепер є там три наші, що мають ресторан, один ґросерню, один при шевстві, один є мабуть найліпшим теслею в місті, одна панна вчить у школі, а її брат, капітан Болин, є тепер офіцером при американськім воздухоплавнім війську. Інші роблять, хто що може, але одно добре, що майже всі мають заняття — з виїмком кількох пияниць-волоцюг.

Тому, що майнотські Українці там недавно заїхали, то ще не осягнули ніякої організації. Там так, як і в інших дакотських містах, майже всі наші родини мають свої власні хати. Народня свідомість дуже слаба, а це тому, бо вони або тут роджені, або прибули до Америки малими. Але і там є одна свідома Українка-Галичанка, котра дістає українські часописи, а інші громадяни часом сходяться там і читають. Про Галичан говорять як про добрих Українців, кажучи: „Ми руські, хахли, але ви як зайдете до Вілтона і на Україну, то там є хороші Українці", додаючи: „там і випити дадуть"...

Василь Галич.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку Кондратови Климови, членови від. 179 У. Н. Союза. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращого розвитку і багато нових членів. Також щиро дякую місцевим урядникам і членам, котрі прибули і віддали останню прислугу мому чоловікови.

Анна Клим,
Сесер, Ілл.

—o—

Я, нижче підписаний член бр. св. Петра і Павла, від. 27 У. Н. Союза в Нюарку, Н. Дж., складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $24, котрі мені стали великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також дякую щиро місцевим урядникам за їх труд.

Олекса Фанга,
Ґлесго, Конн.

ПРОТОКОЛ

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(23)

ТРЕТІЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

Звіт головного радного д-ра Николая Клима.

Шановні Делеґати і Делеґатки!

Чотири роки тому гол. конвенція в Нюарку наділила мене урядом У. Н. Союза. Я, як гол. урядник, старався по можности працювати в користь нашої організації та її членів. Всякі справи, припоручені мені з головної канцелярії, я старався полагодити.

В 1932 році припоручив мені гол. фінансовий секретар справу покійного Івана Рапка, бувшого члена від. 179, в Мізури, то є його сирітський фонд. Цю справу я полагодив, а всі папери вислав до гол. канцелярії. Гол. канцелярія також припоручила мені провірити справу п. Еви Лицуняк і п. Дмитра Сокальського, членів від. 308 з Ілінойс. Цю справу я провірив і повідомив про це гол. канцелярію.

Всякі спори по відділах я старався полагодити. В усяких національних святах і підприємствах відділів я брав участь. При тих нагодах я говорив про У. Н. Союз як єдину найкращу інституцію тут в Америці, яка дбає про своїх членів і про український народ. Вона дає поміч свому народови тут і в Рідним Краю. Я також заохочував не-членів стати членами У. Н. Союза.

Минулого року був я запрошений предсідником відділу 284, п. Дмитром Іващуком, на ювилей цього відділу, де я промовляв про нашу організацію та про змагання нашого народу до свободи української держави.

Я брав участь у всіх річних засіданнях, де причинювався своїми радами для добра та розвою У. Н. Союза. На цих засіданнях я підносив, щоби наш часопис, „Свобода", частинно друкувався в англійській мові для нашої тут родженої молодіжи, котра не була всилі та не мала нагоди навчитися читати і писати по українськи. Ця молодіж, хочби і в англійській мові, може пізнати та полюбити Україну й український нарід. З неї можна англійською мовою виробити красних борців і патріотів України, але треба дати їй провід і матеріял.

В справі реформи я їздив до відділів та пояснював членам, які користи ця реформа принесе членам і молодіжи У. Н. Союза. Я старався притягати молодіж до організації, та велика депресія не дала зробити багато. Старіймося дати щось цікавого і полекшу для наших дітей, тоді зістанемо їх більше до нашої організації.

Також Шановні Делеґати і Делеґатки, я беру участь в політичнім життю цеї держави на користь українського народу, репрезентую свій нарід на всяких політичних виступах мого міста та стараюся, щоби наші люди занимали якусь роботу по містових урядах і т. ін. На бажання відділів стараюся бути присутним на їх мітінґах і стараюся помогти їм у їх праці.

На цім кінчу моє справоздання, головним урядникам складаю щиру подяку за співпрацю для добра У. Н. Союза та українського народу, а Вам, Шановні Делеґати і Делеґатки, желаю якнайкращого успіху в нарадах для У. Н. Союза.

Звіт головного радного У. Н. Союза Т. Михальчука.

Високоповажані Пані і Панове, Делеґати на 18 Головну Конвенцію У. Н. Союза.

Після ухвали минулої Конвенції мені, яко гол. радному, приходиться здавати перед Вами звіт з моєї 4-літної праці в У. Н. Союзі.

За 4 роки мого урядування я відвідував багато разів відділи У. Н. Союза в моїй місцевости в справі організаційній, а часами треба була відвідати їх у справі народній, що я й робив.

Також на припоручення декотрих членів екзекутивного комітету я відвідував позамісцеві відділи У. Н. Союза.

На припоручення екз. комітету, або і на бажання відділових урядників, я полагоджував після статута деякі непорозуміння по відділах та всякі інші справи, які були на деннім порядку.

На бажання відділовим урядників я брав участь у кождім Союзовім святі, в посвяченнях відділових прапорів і в ювилеях та в народних святах, де брали участь Союзовці, які запрошували мене на такі свята народні.

Крім того я обороняв всякі напади на У. Н. Союз чи на його уряд з большевицької сторони, або інших радикальних організацій. Я був присутний на всіх трох річних засіданнях Головного Уряду У. Н. Союза та брав активну участь спільно з іншими головними урядниками У. Н. Союза в усіх нарадах підчас засідань, а по кождім засіданню на бажання декотрих відділів я давав справоздання на їх звичайних зборах, а то таке, як зріст фінансовий в У. Н. Союзі та про всякі інші справи, якими цікавилися члени і хотіли знати про те все, що говорилося на річним засіданню.

Найбільше праці і заінтересування в нашій організації було минулого року, зараз по засіданню Головного Уряду У. Н. Союза. Як лише Головний Уряд на річнім засіданню ухвалив перевести реформу в У. Н. Союзі, то багато членів приходили до мене особисто і запитувалися, коли реформа прийде, щоб можна визичити грошей на оплачення місячних вкладок. А по ухвалі реформи і по вияснению головним предсідателем та рекордовим секретарем, як вони були тут у Дітройт, і по тих усіх інформаціях, що давав головний рекордовий секретар у часописі „Свобода", багато членів запитували особисто про „продовжене обезпечення", бо не могли як слід того зрозуміти, то треба було вияснювати поодиноко, як лише приходили з запитами.

Щодо справ народніх, то я, яко радний У. Н. Союза, старався попирати все те, що було на славу і добро У. Н. Союза і всього українського народу, і все те, що 17 гол. Конвенція ухвалила дотично напрямку в часописі „Свобода", без огляду на те, чи то сподобалося декотрим одиницям, котрі вічно накидаються на часопис „Свободу" і його редакторів та критикують усіх і все, а самі нічого не роблять.

При кінці мого справоздання хочу сказати Вам, Пані і Панове Делеґати, що взагалі я старався свій уряд виконати як слід, після моєї здібности, та завсіди в усіх справах я поступав лише після статута та ухвали конвенційної.

Отсим кінчу моє справоздання та цею дорогою дякую всім делеґатам і делеґаткам з попередніх конвенцій, які тут присутні, за довіря і вибрання мене головним радним У. Н. Союза.

Також дякую членам екзекутивного комітету і всім іншим головним урядникам У. Н. Союза і тим усім відділовим урядникам з котрими я мав до діла, за щиру і спільну працю для добра У. Н. Союза.

Звіт головної радної Анни Боївки.

Світла Конвенціє!

Хоч звіт головної радної не може бути довгий, ані цікавий, бо обовязки того роду є досить ограничені і скупі, всеж таки я мушу сказати, що почуваюся щасливою, що в таких критичних для організації і членів роках я мала честь бути в складі того уряду, який вспів організацію через бурхливі филі депресії і фінансової кризи перевести, без огляду на те, як мало я могла до того причинитися.

Не лише як головна радна, але як довголітня членкиня я завсіди відносилася льояльно до своєї організації і горджуся тим, що У. Н. Союз такі бурі щасливо переходить і зміцнюється. Від себе особисто не лише між членами головної управи, але й узагалі між членами організації я зробила все, чого від мене вимагав обовязок і честь, та що в даних обставинах було можливе.

Дякуючи за честь покликання мене до цього уряду делеґатам з минулої конвенції, теперішним делеґатам заявляю, що я справді великою честю вважаю працювати в такім славним уряді, як є теперішний.

Звіт головного радного Стефана Заблоцького.

Шановні Пані і Панове, Делеґати 18-тої Конвенції У. Н. Союза.

Як член головного уряду, а саме головний радний, я був на всіх засіданнях і робив те, чого мій обовязок і честь вимагали, точно так, як і всі інші головні урядники. Поза засіданнями головного уряду я репрезентував організацію, де того вимагала потреба, або була нагода. Спеціяльних доручень я не мав аж тільки, щоби треба було про це аж книжку писати.

Почуваюся до обовязку подякувати Шановним Делеґатам і Делеґаткам за наділення мене почестю цього уряду, дякую і заявляю, що я цею дорожив і старався її не сплямити. Також дякую всім співробітникам, членам головного уряду, з котрим я мав честь над добром організації радити. А Вам, Шановні Делеґати і Делеґатки, желаю успіху в конвенційних нарадах, а по конвенції свідомости і вдоволення з цього, що на конвенції зробили.

Хай жиє Український Народний Союз!

Звіт головного радного Стефана Слободяна.

Світла Конвенціє!

Будучи на XVII-тій головній конвенції в Нюраку, Н. Дж., 1929 р., бачив я, як головні радні У. Н. Союза пріли над своїми звітами, не маючи виразно предвиджених статутом обовязків і тимсамим жадання звітів заскочило їх несподівано. Ось так, як пріли мої попередники, приходиться і мені здати звіт з праці в повіреним мені окрузі, в котрім є 27 відділів У. Н. Союза.

Я був присутний на трох головних річних зборах і здавав звіти зі своєї праці, тому отсе справоздання буде ограничене. Я уважаю головні річні засідання щось в роді сенату, який має право вирішувати багато важних справ. Я пильно слідив за звітами членів головної екзекутиви і прислухувався до справоздань головних радних. По кождім річнім засіданню я скликав збори урядників відділових свого округа, здавав звіт з нарад голоного уряду, інформував про всі біжучі справи, загрівав до витревалости і праці в користь дорогої всім нам організації. Передовсім останні три роки були повні нервового напруження між членами. Багато урядників і членів звертались до мене з запитами в ріжних організаційних справах. Багато прикрости робили „наші товариші з большевії", які вироби виповіли війну У. Н. Союзови, намагаючися захопити владу і майно, або знищити в користь інтернаціональних морденів. Вони захвалювали свої низькі вкладки, обдурюючи наших членів, щоби кидали, як чого казали, „буржуазний Союз", а переходили до робочих усього світу. Треба було вияснювати ріжні способи всіляких асекурацій та вспокоювати членство.

З головної канцелярії я мав багато припоручень, з яких наведу лише кілька. У відділі 62. була довший час боротьба через непорозуміння бувших урядників, непорядок в книжках, брак гроша і т. п. Треба було перевести мировий суд і членів успокоїти. Згаданий відділ є впорядкований і злучений з бувшим відділом 346, і гарно розвивається. Подібна справа з непорядками бувших урядників була з відділ 352 в Честер, Па., куди я їздив більше разів, щоби все як слід впорядкувати. Було треба також злучити і впорядкувати відділ 268 у Франкфорд, Па.

Немало праці було при перебранню дому Української Громади у Савт Філяделфії, за перший морґеч. Члени громади, котрі інвестували кільканадцять тисяч долярів своїх грошей, не могли погодитися з думкою, що реальність не є їх, що як хочуть уживати дім, повинні платити рент. Я скликав збори урядників громади, вияснив справу і вони згодились платити рент та адмініструвати домом. Тому однак, що по заплаченню одного місяця ренту відмовились дальше платити, треба було сильно реальність перебрати, та в присутности гол. предс. М. Мурашка змінити замки, та вкінці забрати урядження за довги.

По річнім засіданню 1930 р. я скликав збори всіх филаделфійських урядників відділів У. Н. С., переполовив вислід нарад головного уряду, заохочував до щирішої праці зорганізування молоді та ухвалено перевести збірку на сиротинець-захист.

Дня 5-го травня 1930 р. я скликав другі збори урядників в справі Пластової організації при У. Н. Союзі і по ширшій дискусії вибрано комітет і ухвалено повести якнайширшу акцію.

В році 1931 я мав нещасний випадок каліцтва на ногу, тому кілька місяців не був всилі відвідувати відділи, та за се переписком старався полагоджувати всі запити інтересованих.

Дня 6-го грудня 1931 р. в порозумінню з головною канцелярією скликав я збори всіх филаделфійських і околичних відділів в справі виміни старих родів обезпечення на нові, злуки відділів, вписування дітей до Молодечого Департаменту. На збори прибуло около одної сотні урядників кільканадцяти відділів трох стейтів. На збори прибули оба головні секретарі, пп. Каштанюк і Слободян, та по 8-годинних нарадах дискусіях та виясненних присутні розійшлися вдоволені домів.

З нагоди організаційних зборів гол. предсідателя, п. М. Мурашка, в справі вияснення реформи я взяв участь в слідуючих нарадах: дня 3-го травня 1932 р. в Вілмінґтон, Дел., 7-го травня в Честер, Па. і дня 8-го травня в Філяделфії, Па. На всіх зборах дискутовано справу реформи і вдержання членів при організації.

На зазив гол. екзекутиви я забрав голос у справі допомоги членам, котрий то голос був поміщений у „Свободі" 21. жовтня 1931 р.

Я старався відвідувати відділи У. Н. Союза в Филаделфії й околиці, вияснив табельки та користи нових родів обезпечення, заохочував до щирішої праці та відбивав усякі напади, які сипались на нашу організацію.

Як член і урядник Злучених Організацій міста Филаделфії, я брав участь у протестаційних вічах, зборах, народних святах і взагалі в цілім народнім життю.

Щиро дякую всім місцевим урядникам і членам повіреного мені округа за пошану і поміч, якої я зазнав за час чотирорілітної праці на становищі головного радного У. Н. Союза.

(Дальше буде)

В готелі висить табличка з написом: „Тут можете дістати всякі страви". Коли це побачив один гість, замовив собі печеню зі слона.

— Прошу, сказав вейтер, зараз замовлю.

За кілька хвилин вернувся вейтер і каже:

Прикро нам, пане, та управитель каже, що не може відрізати від слона одну-одинсеньку порцію.

—o—

Лейді Єлисавета Фостер була свого часу одною з красунь Англії. Як була в Льозанні (Швайцарія), серед її обожателів були й два славні вчені: Історик Ґібон і лікар Тісо. Приходило між ними до сцен зависти. Раз Тісо, щоби доскулити Ґібонови, сказав:

— Мій пане історику, коли лейді Фостер розхорується наслідком вашої сухої історичної балаканини, я її вилікую.

Ґібон якстій відповів:

— Мій пане доктор, колиб ви вбили лейді Фостер вашою рецептою, то я вчинив би її безсмертною.

—o—

Богатий чоловік просив свого приятеля з діточих літ, письменника, що нічого не доробився, щоби вписався йому в памятник. Письменник написав таке: „Дай мені тисячку й забудь мене на віки!"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Визначні особи відвідують Український Павільон.

Дня 21. липня посол литовської держави у Вашингтоні, екселенція Броніс К. Балутіс, відвідав Український Павільон на Світовій Виставі. Пан посол уважно оглянув усі українські експонати, а потому яку годину забавив у Павільоні, пильно до всього придивляючись і гратулюючи представникам Української Виставової Корпорації за досягнені наслідки. Пан посол був у товаристві полковника Павла Задейкіса, генерального консуля Литви в Ню Йорку, й пана Йонаса Вайлокатіса, одного з найбільших промисловців та банкирів на Литві.

Від пана А. Калвайтіса, литовського консуля в Шікаго, довідуємося, що посол Балутіс виніс надзвичайно гарне враження з Павільону та що в розмові з високими литовськими урядовцями, по відвідинах у Павільоні, він кількома наворотами висловлював свій щирий подив для Українців, які, хоч і не будучи державною нацією, потрафили себе так гідно зарепрезентувати на Світовій Виставі. Пан консуль Калвайтіс дозволив ці враження литовського посла подати до відома нашої преси.

Кілька днів тому завитав до нашого Павільону японський міністер авіяції, який також незвичайно заінтересувався нашими експонатами та Павільоном. По звидженню Павільону та всього, що в нім є на показ, японський гість сказав, що як би на цій Виставі мався давати нагороди, а він був би суддю щодо тих нагород, то він би дав першу нагороду японському Павільонови, а другу — українському.

З інших визначних гостей за останні часи згадуємо славного адвоката п. Кларенса Дерова та відому американську поетку, панну Лоу.

За браком української держави та українського дипломатичного або консулярного заступництва цій нашій Хаті на Світовій Виставі часом доводиться відгравати спеціяльну ролю, ролю амбасади від українського громадянства. Так на Литовськім Дні, 16-го липня, п. д-р Мирослав Сіменович, як голова Української Виставової Корпорації, привітав Литовців в імени Українського суспільства, що викликало велике і загальне одушевлення серед десяток тисяч присутних Литовців. Коли знов настигла до Шікаго звістка про трагічну смерть литовських авіяторів, то, в порозумінню з визначними литовськими громадянами міста Шікаго, український прапор на нашім Павільоні зістав знижений на пів щогли, на знак жалоби...

Коли би вся українська кольонія здавала собі добре справу з того, чим є Український Павільон на Виставі, то Українській Виставовій Корпорації не треба булоб постійно нагадувати в пресі за фонди та за піддержку, якої ще потрібно, щоби допровадити започате діло з честю аж до закінчення Вистави.

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.

ЗАКЛИК
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ЗІ СЕЛА МОНАСТИР, ЯРОСЛАВСЬКОГО ПОВІТУ.

Дорогі Сестри і Браття!

Ви завсіди ясно розуміли і сповняли свої обовязки супроти свого великого українського народу. Тому належиться Вам честь і глибокий поклін за таке чесне розуміння своїх національних обовязків.

Рідний Край записав ці Ваші подвиги золотими буквами на листках своєї многострадальної історії.

Наш невмирущий геній-пророк, Тарас Шевченко, кликав до земляків, що забували і цуралися свого народу:

> Свою Україну любіть!
> Любіть її во время люте!
> За неї душу положіть!
> Це він лишив нам заповіт:
> Вставайте, кайдани порвіте!

Українці ще не сповнили слів Шевченкового заповіту. 1918 рік створив можливість до їх здійснення, але незорганізованість і недостача національних творчих сил не позволили вдержати самостійности Української Народньої Республики, що зродилася в огні й крові всеукраїнської революції.

Український нарід знову під ярмом. Одначе пробуджена стихія національної свідомости змагає чим дужче до здійснення своїх державно-творчих ідеалів та їх оформлення в національно-політичне тіло, яким є Самостійна і Суверенна Україна.

Такими думками і почуваннями, переняті глибоко українською ідеєю, жнють і громадяни-Українці села Монастир, ярославського повіту. Особливі умовини громадянської праці в области національно-культурного життя на західних окраїнах української етнографічної території викликають необхідну потребу звязку і затіснення всіх творчих елементів українського організованого життя. Народня свідомість тепер сильно зростає й гуртує кращі сили для добра українського народу.

Завдяки тому здвигають у кождому селі „Народний Дім" — себто національну твердиню, що розносить і плекає національну культуру та розвиває народню свідомість. У народньому домі концентрується ціле духове життя нашого селянина і робітника. З нього пливе культура й освіта під кожду стріху. „Народний Дім" у селі, це святиня знання і виховання в повному значінню цього слова.

І село Монастир сильно відчуває потребу власної домівки. Тому свідоміші одиниці наважилися заспокоїти цю пекучу недостачу, себто брак „Народнього Дому" в Монастирі, й рішили негайно приступити до переведення у життя будови своєї домівки. Створено комітет будови „Народнього Дому", котрий має важкі перепони на свойому шляху. Хоч одна частина будівельного матеріялу вже є, та навіть готується плян цілої будови, то всетаки це ще замало до повного успіху.

Тому, щоби придбати засоби на ту ціль, рішив комітет будови Народного Дому в Монастирі звернутися до Вас, Сестри і Браття за морем, щоб Ви вдовичю лептою допомогли здвигнути цю твердиню, якою є Народний Дім у селі.

Дорогі Сестри і Браття, допоможіть нам скріпити наші народні позиції, загрожені ворогом.

Відгукніться на наші горячі просьби і скромним датком причиніться до будови Народного Дому в Монастирі. Ми знаємо, що і Ви переносите невигоди світової кризи, але громада це великий чоловік.

Коли Ви, милі Сестри і Браття, повірили в щирість і доцільність наших слів, то просимо дуже не відмовити своїх жертв на вище сказану ціль.

Всякі зложені жертви просимо висилати до: Кооператива „Надія" в Монастирі.

Читальня „Просвіти": о. В. Смулка, голова, Ів. Квік, секр.; Кооператива „Надія": Дм. Мадина, гол., Петро Губач, справник; Уряд громадський: П. Боярський, нач. гром.; Уряд парохіяльний: о. Вол. Смулка, парох.

Монастир, 29 березня 1933 р.

Два приятелі здибалися на вулиці.

— Як ся маєш, Миколо? Як тобі поводиться?

— Спасибі, поводиться мені ліпше, ніж у будучині.

С. М.
УКРАЇНСЬКИМ ФАРМЕРАМ.

(В. і А. К. в Бостоні, Н. Й.)

Не жалій життя літ,
Що вони так у чужині,
Наче сон той, пролітають!
В тебе є юний цвіт:
Рідні діти, рай родини,
Що надії огрівають.

В тебе є: гай, поля
І левади й долини,
Що цвітуть, як квіт весною;
В тебе власність своя
І кубелечко хатина,
Власний дах над головою.

Хоч країна чужа,
Не своя довкола мова,
Людський погляд непогідний;
Зате в полю збіжа,
Ліс, яруги і діброва
Будять спогад про край рідний.

Там худібка пасесь,
Там плуґатор їде за плугом,
Мовчки коні поганяє;
Серце в грудях так бесь,
Облекшаєсь біль і туга, —
Рідний край мов оживає.

А в ліску, у яру
Потічок як заплюскоче,
Як шум листя озвесь зтиха;
Ти покинеш журбу,
Звеселіють в тебе очі
І забудеш горе й лихо.

А як вийдеш в поле
І поглянеш на загони,
На узгіря зелень пишну,
Тоді думка твоя
Полетить гень в небосклони,
В любу сторону колишню.

І ти чуєшся все,
Наче в рідним кубелечку,
Де узгіря Карпат любих,
Де твій нарід жиє,
Що жде волі, сонця блеску,
Днів щасливих і свобідних.

Не жалій життя літ,
А старайся, хай в чужині
Вони марно не згасають, —
І працюй у одвіт,
Хай кайдани в Україні
З твого люду опадають.

ПОМЕР ОСИП БІЛОБРАМ.

Емер. секретар магістрату в Старому Самборі, роджений в Довгомостиськах, судовошенського повіту, помер дня 3. VII. 1933 р. в Ст. Самборі.

Покійний походив зі селянської сімї. Усі старосамбірські товариства; а саме читальня „Просвіти" в місті, філія Т-ва „Просвіти", „Січ", „Сокіл", читальня „Просвіти" на передмістю Посада Долішня, дута оркестра при тій читальні, Т-во „Бесіда", „Повітове Т-во Кредитове", Кооперативна Торговля, Кружок „Рідної Школи", знаменито зорганізований хор, це діло Його невсипущої і безкорисної праці для свого народу. У січні 1915 р. вивезли його московські війська як увязненого мазепинця в глибокі тундри Сибіру, до села Колпашева, наримського краю, де Покійний перебув кілька років серед дуже важких життєвих умовин. З неволі визволила його революція в Росії, а поворот його до Ст. Самбора замінився у величаву маніфестацію населення для свого улюбленого діяча-громадянина. По листопадовім перевороті 1918 р. Він стає головою Повітової Національної Ради, а опісля Комісарем Харчевого Уряду і в часі істнування ЗОУНР Він розвинув живу діяльність в Ст. Самборі, який знайшовся у безпосереднім сусідстві фронту. Катастрофа наших військ у травні 1919 р. вигнала Покійного на еміґрацію до Чехословаччини, де перебував кілька літ, працюючи безупинно в таборах нашої Армії в Йозефові і Нім. Яблінним. Там зорганізував стрілецький хор і оркестру. В рідні сторони повернувся вичерпаний фізично, але бадьорий духом приступив до відновлення діяльности усіх товариств, яких основником і довголітнім членом Він був. Похорон цього працьовитого багато заслуженого Громадянина відбувся в Ст. Самборі дня 5. VII. 1933 р. при численній асисті місцевого й околичного священства і при великій масі міщанства і делегацій зі сіл. Пок. О. Білобрам у часі свого 40-літнього побуту в Ст. Самборі відіграв велику ролю в українському життю міста і повіту: Він став першим піонером національної свідомости і відродження в московофільськім повіті, працюючи безупинно над культурним піднесенням меншого брата.

Покійний має в Америці двох синів, Івана й Володимира, котрі є членами У. Н. Союза.

Прохожа (до прошака): То негарно, ви такий сильний і здоровий чоловік, а просите милостині.

Прошак: Раз я, прошу пані, не просив, то мене засудили за це на місяць арешту.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(5)

Вдивляючись у поляну, Тарзан побачив там білу людину, майже голу. Від його гострого зору не укрилося те, що та людина мала довгий білий хвіст, який далеко відставав позаду неї. Тарзан був здивований, стрінувши таке диво в джунглях, але не було часу довго роздумувати. Він побачив, що на поляну кинувся зпоза найближчих кущів величезний лев. Людина з хвостом почула небезпеку поза собою й блискавкою обернулася проти свого ворога.

Тарзан вмить зрозумів, що боротьба хвостатої людини і льва буде нерівна. Тарзан уважав своїм обовязком ратувати людину, якаб вона не була. Можливо, що це предок цілого людства. Бажання ратувати її та цікавість піддали силу Тарзанови й він блискавкою кинувся з гиляки на землю. В той час лев був уже готовий зробити останній скок вперед, щоби своїми лабами вдарити людину, яка приготовилася до оборони, хоч як безнадійна для неї була боротьба.

В хвилині, коли вже здавалося, що для хвостатої людини нема ратунку, а лев готовий був заревіти про свою перемогу, на спині величана льва опинився Тарзан з ножем у руках. Лев не встиг опамататися, як гострий ніж глибоко впився в його бік. Потім ще раз і ще раз. Лев метався вправо і вліво від гострого болю й переляку, але страта крови робила своє. Його рухи ставали все повільнішими. Нарешті він затрясся всім тілом і повалився на землю.

Тарзан уже стояв біля нього і дивився, як конає цей цар джунглів. Лев кілька разів затрясся в конвульсіях усім своїм тілом, а нарешті дригнув кілька разів ногами й затих. Біля ніг Тарзана лежав переможений звір, а поруч з ним стояла людина з хвостом, дуже вражена, здивована й утішена. Тарзан став ногою на теплий труп льва й викрикнув голосно свій крик перемоги, як його навчили це робити малпи. Крик його потряс джунглі й налякав хвостату людину.